

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра архітектури будівель та дизайну**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ТЕОРІЯ ДИЗАЙНУ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПРОЄКТУВАННЯ
АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА»**

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Доктора філософії

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Архітектура та містобудування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

191 Архітектура та містобудування

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2025 рік**

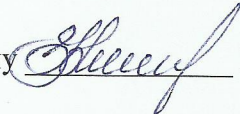
Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія дизайну та методологія проєктування архітектурного середовища» для здобувачів вищої освіти спеціальності 191 Архітектура та містобудування, третього (освітньо-наукового) рівня.

Складена відповідно до освітньої програми «Архітектура та містобудування», 2023 року.

Розробник: Ніколаєнко В.А., д.арх., професор, завідувач кафедри архітектури будівель та дизайну

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри архітектури будівель та дизайну

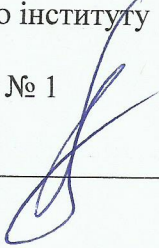
Протокол від «28» 08 2025 року № 1

Завідувач кафедри архітектури будівель та дизайну В.А. Ніколаєнко

«28» 08 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією інституту

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії В.А. Кириченко

«29» 08 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>19 Архітектура та будівництво</u> Спеціальність <u>191 Архітектура та містобудування</u>	вибіркова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		3-й
	Семестр	
	5-й	
Індивідуальне завдання не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Доктор філософії</u>	Лекції
		20 год.
		Практичні
		20 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		80 год.
Індивідуальна робота:		
0 год.		
	Вид контролю: диференційований залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 40/80

2. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія дизайну та методологія проектування архітектурного середовища» має на меті закріплення у аспірантів знань в дослідженні й вирішенні проблем теорії і дизайн-діяльності в галузі формування архітектурного середовища, системних знань архітектурно-дизайнерського проектування, використання фахових термінів, аналіз типових помилок в проектуванні архітектурного середовища.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

- здатність особи розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;
- здатність оцінювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження будівель, споруд, інженерних та транспортних систем населених пунктів, інженерного обладнання й інженерної підготовки території, благоустрою, ландшафтної архітектури, урбодизайну, просторового і регіонального планування, які приводять до отримання нових знань і розуміння фізичних і соціальних процесів, котрі в них відбуваються;
- компетентність у застосуванні технологій, методів досліджень об’єктів архітектури, містобудування та дизайну архітектурного середовища;
- здатність до вибору ефективних методів і стратегій вирішення проблем в архітектурі і містобудуванні.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є вивчення обов’язкової навчальної дисципліни «Система архітектурних знань та перспективи розвитку архітектурної науки».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Очікувані програмні результати навчання, на формування яких спрямована навчальна дисципліна, такі:

- набутий поглиблений рівень знань і розуміння у галузі архітектури, містобудування та дизайну архітектурного середовища, зокрема засвоєні основні концепції, сформоване розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, включаючи методики проведення експериментів, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку. Рівень отриманих знань повинен бути достатнім для проведення наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень і направлений на їх розширення та поглиблення;
- здатність робити огляд та пошук інформації, використовуючи різноманітні спеціалізовані інформаційні ресурси: наукові видання, (монографії, журнали, наукові праці тощо), електронні бази даних, он-лайн ресурси.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	ЄКТС значення	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, добре розуміє основні положення теорії дизайну та методології проєктування архітектурного середовища. Власні пропозиції здобувача під час виконання практичних завдань підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, досить добре розуміє основні положення теорії дизайну та методології проєктування архітектурного середовища та вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, загалом розуміє основні положення теорії дизайну та методології проєктування архітектурного середовища, використовує для виконання характерних /типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та загалом розуміє основні положення теорії дизайну та методології проектування архітектурного середовища, проте має певні проблеми з конкретними її аспектами. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є відповідно диференційований залік, тестування, виконання практичних робіт.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА.

Тема 1. Передумови і теоретичні засади формування і проєктування дизайну архітектурного середовища.

Зародження дизайну (1907–1920 рр.). Дизайн 1930-х і 1940-х рр. Дизайн середини ХХ – початку ХХІ ст. Історія становлення і зародження дизайну архітектурного середовища як самостійної галузі проєктування.

Практичне заняття №1.

Тема 2. Розвиток наукових підходів у дизайні архітектурного середовища.

Системний, комплексний, середовищний, іноваційний підходи. Середовищний підхід в архітектурі. Середовищне проєктування як універсальний засіб конструювання життєвих і соціально-культурних процесів сучасного міста.

Практичне заняття №2.

Тема 3. Принципи і методи дизайну архітектурного середовища.

Принцип гармонізації. Принцип доцільності. Принцип функціональності. Принцип технологічності. Принцип екологічності. Методи структурного, системного, структурно-функціонального аналізу.

Практичне заняття №3.

Тема 4. Типологія архітектурного середовища.

Типологія форм поєднання вулиць і площ. Регулярні і нерегулярні простори. Архетипи міського середовища «площа», «вулиця», «будинок», «міська структура».

Практичне заняття №4.

Тема 5. Вимоги до проєктування архітектурного середовища.

Середовищне проєктування як синтез концептуального та контекстуального підходів. Соціальні, ергономічні, естетичні, екологічні, конструктивно-технологічні вимоги та вимоги до інформативності архітектурного середовища.

Практичне заняття №5.

Тема 6. Організація діяльності проєктування архітектурного середовища.

Структура дизайн-діяльності. Зміст і процедури передпроектного аналізу. Розробка дизайн-концепції. Виконання і реалізація архітектурно-дизайнерського проєкту.

Практичне заняття №6.

Тема 7. Засоби і прийоми дизайну архітектурного середовища.

Композиція. Колористика. Світлотехніка. Архітектурна ергономіка. Біоніка в дизайні архітектурного середовища.

Практичне заняття №7.

Тема 8. Перспективи розвитку дизайну архітектурного середовища.

Глобальність середовища і тотальний дизайн. Локальність міського оточення і адвока- тивне проєктування. Етнокультурна ідентичність середовища діяльності людини.

Практичне заняття №8.

Тема 9. Комплексне формування міського та ландшафтно-рекреаційного архітектурного середовища.

Ландшафтний дизайн архітектурного середовища. Благоустрій та обладнання громадських, житлових та промислових територій.

Практичне заняття №9.

Тема 10. Пошукові напрями дизайн-діяльності в галузі формування архітектурного середовища.

Енергоінформаційний дизайн. Екодизайн. Психодизайн. Медіа-арт. Паблік-арт.

Практичне заняття №10.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи дизайну архітектурного середовища.						
Тема 1. Передумови і теоретичні засади формування і проєктування дизайну архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 2. Розвиток наукових підходів у дизайні архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 3. Принципи і методи дизайну архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 4. Типологія архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 5. Вимоги до проєктування архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 6. Організація діяльності проєктування архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 7. Засоби і прийоми дизайну архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 8. Перспективи розвитку дизайну архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 9. Комплексне формування міського та ландшафтно-рекреаційного архітектурного середовища	12	2	2			8
Тема 10. Пошукові напрями дизайн-діяльності в галузі формування архітектурного середовища	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	120	20	20			80
Усього годин	120	20	10			80

9. Перелік питань для семінарських занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Практичне заняття 1. Передумови і теоретичні засади формування і проєктування дизайну архітектурного середовища 1. Зародження дизайну (1907–1920 рр.) 2. Дизайн середини XX – початку XXI ст.	2

Практичне заняття 2. Розвиток наукових підходів в теорії формування дизайну архітектурного середовища 1. Системний підхід. 2. Комплексний підхід. 3. Середовищний підхід. 4. Інноваційний підхід.	2
Практичне заняття 3. Принципи і методи дизайну архітектурного середовища 1. Принципи гармонізації. 2. Принцип доцільності і функціональності. 3. Принцип екологічності.	2
Практичне заняття 4. Типологія архітектурного середовища 1. Типологія поєднання вулиць і площ. 2. Регулярні і нерегулярні простори. 3. Архетипи міського середовища «площа», «вулиця», «будинок», «міська структура».	2
Практичне заняття 5. Вимоги до проєктування архітектурного середовища. 1. Середовищне проєктування як синтез концептуального та контекстуального підходів. Регулярні і нерегулярні простори. 2. Соціальні, ергономічні, естетичні, екологічні, конструктивно-технологічні вимоги.	2
Практичне заняття 6. Організація діяльності проєктування архітектурного середовища. 1. Структура дизайн-діяльності 2. Зміст і процедури передпроектного аналізу. 3. Розробка дизайн-концепції.	2
Практичне заняття 7. Засоби і прийоми дизайну архітектурного середовища. 1. Композиція, колористика, світлотехніка. 2. Архітектурна ергономіка. 3. Біоніка в дизайні архітектурного середовища.	2
Практичне заняття 8. Перспективи розвитку дизайну архітектурного середовища. 1 Глобальність середовища і тотальний дизайн. 2 Етнокультурна ідентичність середовища діяльності людини.	2
Практичне заняття 9. Комплексне формування міського та ландшафтно-рекреаційного архітектурного середовища. 1. Ландшафтний дизайн архітектурного середовища. 2. Благоустрій та обладнання громадських, житлових та промислових територій.	2
Практичне заняття 10. Пошукові напрями дизайн-діяльності в галузі формування архітектурного середовища. 1. Енерго-інформаційний дизайн. 2. Екодизайн, психодизайн. 3. Медіа-арт, паблік-арт	2
Усього	20

11. Перелік питань для лабораторних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувачів вищої освіти є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Основними видами самостійної роботи здобувачів вищої освіти є опрацювання лекційного матеріалу, вивчення конспекту лекцій та рекомендованої літератури за темою з доповненням конспекту; опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списком літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни; підготовка до практичних занять, відвідування консультацій; підготовка до диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення здобувачами вищої освіти

№ п/п	Перелік питань	Кількість годин для денної форми
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи дизайну архітектурного середовища		
Тема 1. Передумови і теоретичні засади формування і проєктування дизайну архітектурного середовища		
1	Органічний напрям у дизайні	4
2	Стрімлайн-стиль у дизайні	4
Тема 2. Розвиток наукових підходів у дизайні архітектурного середовища		
3	Біоніка в дизайні архітектурного середовища	4
4	Біомеханічний аспект дизайну	4
Тема 3. Принципи і методи дизайну архітектурного середовища		
5	Методи системного аналізу	4
6	Методи структурно-функціонального аналізу	4
Тема 4. Типологія архітектурного середовища		
7	Класифікаційні ознаки міських просторів	4
8	Типологія ландшафтного дизайну	4
Тема 5. Вимоги до проєктування архітектурного середовища		
9	Формування просторів соціального спілкування	4
10	Вимоги інклюзії в дизайні архітектурного середовища	4
Тема 6. Організація діяльності проєктування архітектурного середовища		
11	Поняття життєвого циклу при проєктуванні архітектурного середовища	4
12	Роль партисипації у проєктуванні архітектурного середовища	4
Тема 7. Засоби і прийоми дизайну архітектурного середовища		
13	Параметричний дизайн	4
14	Лендморфінг	4
Тема 8. Перспективи розвитку дизайну архітектурного середовища		
15	Сталий дизайн	4
16	Циркулярний дизайн	4
Тема 9. Комплексне формування міського та ландшафтно-рекреаційного архітектурного середовища		

17	Ревіталізація прирічкових територій	4
18	Реновація постпромислових територій та об'єктів	4
Тема 10. Пошукові напрями дизайн-діяльності в галузі формування архітектурного середовища		
19	Інтерактивний дизайн	4
20	Інкрементний модульний дизайн	4
	Разом	78

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання.

Словесні та наочні використовуються під час лекцій та практичних занять, наочні – при самостійній роботі.

Під час проведення лекцій та практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь, пояс-нення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Під час самостійної роботи застосовуються наочний метод: спостереження.

Формування *soft skills* у здобувачів вищої освіти відбувається під час обговорень проблемних питань методології прикладних досліджень будівель і споруд на практичних заняттях.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу здійснюється шляхом тестування та виконання завдань на практичних заняттях.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Схема нарахування балів для денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни «Теорія дизайну та методологія проєктування архітектурного середовища» за видами робіт

[illegible]

**Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами тестування
на практичному занятті за матеріалами попередньої лекції**

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
4	Відповіді на всі чотири питання правильні
3	Відповіді на три з чотирьох питань правильні
2	Відповіді на два з чотирьох питань правильні
1	Відповідь правильна на одне з чотирьох питань
0	Відповіді на всі питання неправильні або ж взагалі відсутні

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
3	Завдання практичної роботи виконано повністю, можливо з незначними помилками.
2	Завдання практичної роботи виконано не повністю, з помилками.
1	Завдання практичної роботи виконано частково, зі значними помилками.
0	Не виконано завдання практичної роботи.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування**

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 70 балів здобувач вищої освіти може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль – диференційований залік.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

– тестування на практичних заняттях за матеріалами попередньої лекції – до 40 балів (до 4 балів за кожне: відсутність під час проведення тестування без поважної причини або отримання оцінки «незадовільно» – 0 балів, отримання оцінки «задовільно» – 1 бал; «добре» – 2 бали; «дуже добре» – 3 бали; «відмінно» – 4 бали);

– оцінка виконання практичних завдань на практичних заняттях – до 30 балів (до 3 балів за кожне: відсутність під час проведення практичного заняття без поважної причини або отримання оцінки «незадовільно» – 0 балів, отримання оцінки «задовільно» – 1 бал, «добре» – 2 бали, «відмінно» – 3 бали).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності здобувача на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Здобувачам вищої освіти, що пропустили заняття з поважних причин, надається можливість пройти тестування та виконати завдання практичної роботи самостійно без пониження оцінки або відпрацювати практичні заняття.

Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Ніколаєнко В.А. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Теорія дизайну та методологія проектування архітектурного середовища» для аспірантів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. 12 с.

2. Ніколаєнко В.А. Методичні вказівки до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Теорія дизайну та методологія проектування архітектурного середовища» для аспірантів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2024. 16 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Праслова В.О. Медіа-арт як напрям розвитку художнього проектування архітектурного середовища. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. № 62. С. 304-313.

2. Праслова В.О. Світло як художній засіб проектування архітектурного та міського середовища. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2023. № 66. С. 58-69.

3. Праслова В.О. Паблікарт як художній шлях розвитку архітектурного та міського середовища. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2023. № 67. С. 72-80.

4. Норман Д. Дизайн для кращого світу. Значущий, стійкий, орієнтований на людство / пер. з англ. К. Жуковська, Т. Турчин. Київ: ArtHuss, 2024. 300 с.

5. Мигаль С.П., Дида І.А., Казанцева Т.Є. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища: Навч. посібник / вид. 2-ге, переробл. Львів: вид-во Львівської політехніки, 2022. 228 с.
6. Олійник О.П. Теорії та концепції дизайну: Навч. посібник. Київ: НАУ, стереотип. вид. 2024. 256 с.

Допоміжна

1. Тімохін В.О. Основи дизайну архітектурного середовища. Київ: КНУБА, 2010. 400 с.
2. Nikolaïenko V.A., Dmytrenko A.Yu., Nikolaïenko V.V., Kobeliev M. Peculiarities and Trends in the Formation and Placement of Memorial Complexes in the Post-War Period in Ukraine. *International Journal of Conservation Science*, 2025. Vol. 16, Spec. Iss. P. 753–766.

19. Інтернет-ресурси

1. Сторінка курсу «Теорія дизайну та методологія проєктування архітектурного середовища» на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7390>
2. International Council of Design: <https://www.theicod.org/en>